

KRW Duurzaam Terreinbeheer Special

Nieuwsbrief

BAROMETER
DUURZAAM
TERREINBEHEER

Kennisnetwerk Duurzaam Terreinbeheer (KDT)

In het najaar van 2010 is het Kennisnetwerk Duurzaam Terreinbeheer (KDT) van start gegaan. Dit netwerk valt onder verantwoordelijkheid van het CROW. Het netwerk bestaat uit deskundigen en stakeholders op het gebied van duurzaam terreinbeheer.

De leden komen een 2 - 3 keer per jaar bijeen om kennis uit te wisselen over duurzaam terreinbeheer en waterkwaliteit en kennis te nemen van de nieuwste innovaties. Daartoe onderhoudt het kennisnetwerk nauwe contacten met het onderzoek. De kennis wordt via de website (www.crow.nl/duurzaamterreinbeheer) en via de deelnemende branche organisaties beschikbaar gesteld voor alle geïnteresseerden. Het kennisnetwerk houdt ook nauw contact met het beleid, via de Regiegroep waterbeheer en duurzaam beheer openbare ruimte. Deze regiegroep bestaat uit bestuurlijke vertegenwoordigers van drinkwaterbedrijven (VEWIN en RIWA Maas), Waterschappen (UvW), provincies (IPO), gemeenten (VNG) en Rijkswaterstaat (RWS).

Meer informatie: Ceciel van Iperen (vaniperen@crow.nl)

Evaluatie gebruik middelen door CBS

Het CBS maakte bij de evaluatie van het bestrijdingsmiddelengebruik 2009 door overheden regelmatig gebruik van door de overheden aangeleverde middelenregistraties vanuit de DOB-registratiemodule. Dit geeft flinke verlichting van administratieve lasten. Voor meer informatie: chris.vandijk@wur.nl

Actieplan CUMELA en VHG

Branchevereniging VHG en CUMELA Nederland hebben bezwaar aangetekend tegen de wettelijk verplichte certificering van bedrijven die glyfosaat op verhardingen toepassen en een actieplan ingediend bij het Ctg. In het actieplan zijn een aantal acties beschreven die moeten leiden tot een substantiële verbetering van de kwaliteit van oppervlaktewater gebruikt voor de drinkwaterbereiding. De reeds verplichte DOB-werkwijze (Duurzaam Onkruid Beheer) en aanpassingen in het bewijs van vakbekwaamheid (spuitlicentie) vormen de basis. Verder willen beide organisaties dat het niet-professioneel gebruik door particulieren wordt beperkt. Het Ctg heeft nog geen beslissing genomen inzake het bezwaar.

Meer dan 50 certificaathouders Barometer Duurzaam Terreinbeheer

Inmiddels zijn 33 organisaties gecertificeerd voor de Barometer en 24 bedrijven voor Toepassing Glyfosaat. Voor de volledige lijst met gecertificeerde bedrijven en organisaties: www.smk.nl

Nederland investeert in innovatief duurzaam terreinbeheer

Binnen het project KRW – Duurzaam Terreinbeheer en waterkwaliteit werken 19 partners actief samen aan het ontwikkelen en verspreiden van kennis over duurzaam terreinbeheer en waterkwaliteit: een mix van innovaties gericht op vermin-

dering van emissies van bestrijdingsmiddelen en nutriënten naar oppervlakte- en grondwater in de bebouwde omgeving. Hieronder staat kort enige informatie weergegeven. Voor meer informatie zie: www.crow.nl/duurzaamterreinbeheer.

Overzicht locaties waar proeven worden uitgevoerd in Nederland

- Pilot onkruidwerende en waterzuiverende verhardingen
- Pilot innovatief processchema onkruidbeheer verhardingen
- Pilot slimme combinaties van onkruid- en veegbeheer

In 2011 worden ook pilots met andere onderwerpen uitgevoerd

Onkruidwerende en regenwaterzuiverende verhardingen

Binnen dit deelproject wordt gezocht naar verhardingen die onkruidgroei tegen gaan en tevens regenwater kunnen zuiveren. Er zijn 4 pilots aangelegd. De één richt zich met name op ondergrondse berging en zuivering van regenwater en de andere meer op verhardingsoorten die onkruidgroei minimaliseren. Ook zijn diverse filtermedia onderzocht (literatuur en laboratorium) die een goede bijdrage kunnen leveren aan het zuiveren van afstromend regenwater (o.a. microverontreinigingen en glyfosaat). Hierbij zijn aspecten als duurzaamheid, doorlatendheid, kosten en rendement van groot belang.

Voor meer informatie: floris.boogaard@tauw.nl of harry.debrauw@tauw.nl

Onkruidbestrijdingsmethode op basis van UV-licht

In dit deelproject wordt onderzocht of onkruid bestreden kan worden door middel van ultraviolet licht. Onder laboratorium-omstandigheden is onkruidbestrijding op verhardingen met verschillende soorten lampen aangetoond. Nu wordt een machine ontworpen die kan concurreren met andere

onkruidbestrijdingsmethoden. De effectiviteit wordt getest op Straatgras, Smalle Weegbree en Kruiskruid. Daarbij wordt gelet op effectiviteit, productiviteit en energieverbruik. Het energieverbruik is een punt van aandacht.

Voor meer informatie: corne.kempenaar@wur.nl

Slimme combinaties van onkruid- en veegbeheer

In dit deelproject wordt onderzocht of minder of geen gebruik van chemische middelen, kan leiden tot gelijkblijvende beheerskosten.

Gericht veeg- en onkruidbeheer in aangrenzende beplanting verlaagt de noodzaak tot bestrijding. In praktijkexperimenten worden verschillende strategieën getest. De belangrijkste resultaten tot nu toe komen uit de gemeente Amersfoort en Oss en zijn:

De 'onkruidborstel met gebundeld bladstaal' kan het beste worden toegevoegd als borstel op de derde arm.

Deze borstel slijt relatief langzaam, verwijdert onkruid effectief en is goed te sturen.

Het gelijktijdig vegen en met de derde arm borstelen van onkruid is zeer effectief. Het levert een zeer schoon totaal beeld op tegen minder kosten dan aparte bewerking.

Integraal werken, waarbij onkruid, veegvuil en zwerfafval wordt verwijderd geeft een optimaal resultaat tegen beperkte kosten.

Niet alle veegmachinemachinisten zijn voldoende opgeleid om de derde arm optimaal te kunnen gebruiken.

Voor meer informatie: info@petervanwelsem.nl

Sensorgestuurde gewasbescherming sportvelden

In dit deelproject is het doel vermindering van het gebruik van bestrijdingsmiddelen op sportvelden. Met behulp van beeldverwerking kunnen breedbladige onkruiden onderscheiden worden van gras. Deze techniek is oorspronkelijk ontwikkeld voor de mechanische bestrijding

van ridderszuring in de biologische melkveehouderij. In dit project wordt de techniek geschikt gemaakt voor breedbladige onkruiden, zoals weegbree, varkensgras en klaver, in sportvelden. Voor meer informatie: frits.vanevert@wur.nl

Sensorgestuurde bemesting sportvelden

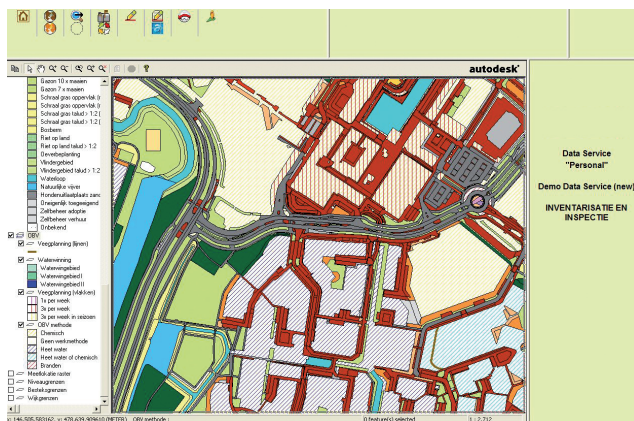
In dit deelproject wordt getracht te komen tot 30% besparing op verbruik meststoffen op sportvelden en 50% minder emissie naar oppervlaktewater. Met een sensor wordt de behoefte van het gras aan meststoffen gemeten. Op basis hiervan wordt een bemestingadvies gegeven. De naar verwachting lage adviesgiften vergen een nieuwe doseringstechniek voor kleine hoeveelheden (pulsinjectie). In dit project wordt deze techniek verder ontwikkeld en toepasbaar gemaakt voor sportvelden. In het eerste jaar wordt de sensortechniek gekalibreerd op minimaal

tien sportveldlocaties in de stroomgebieden van Maas en Rijn. Daarnaast wordt de pulsinjectie gefinetuned en gemonitord op resultaat. In jaar twee wordt de sensor gevalideerd op dezelfde sportveldlocaties. Gelijktijdig wordt het adviesstelsel op vier sportveldlocaties gekoppeld aan pulsinjectie en getest. In deze praktijkexperimenten worden inputs aan N- en P-meststoffen gekwantificeerd en vergeleken met de gangbare praktijk. Ook de verwachte vermindering van de N- en P-uitspoeling wordt gemeten. Voor meer informatie: wim.bussink@nmi-agro.nl

Innovatief processchema onkruidbeheer verhardingen

Doel van dit onderdeel is inzichtelijk te maken welke stappen er genomen worden in het gehele onkruidbeheerproces van het onkruidbeheer. Met beschikbare GIS- en internettechnieken wordt door Greenpoint Advies een managementinformatiesysteem ontwikkeld waarmee de volledige procesgang bijgehouden wordt. Binnen het systeem wordt gebruik gemaakt van gegevens over het te beheren gebied, zoals de ligging, het soort verharding en de oppervlakte. Die gegevens worden gekoppeld aan de criteria die zijn opgesteld door PRI en de beeldkwaliteitseisen zoals gesteld door het CROW. Door deze gegevens digitaal samen te voegen kan het systeem direct inzichtelijk maken op welke wijze het effectiefst kan worden bestreden en is direct zichtbaar wat de belasting voor het milieu is en wat de financiële gevolgen zijn.

Voor meer informatie: th.borst@greenpointadvies.nl

Bestrijdingsmiddelen op sportvelden en golfbanen

Op 27 januari 2011 organiseert de Branchevereniging Sport en Cultuurtechniek (BSNC) een symposium over bestrijdingsmiddelen in de sport. BSNC heeft de afgelopen jaren onderzoek laten doen aan dit onderwerp. De centrale onderzoeksvraag was: kunnen we het gebruik van bestrijdingsmiddelen terugdringen of zelfs helemaal uitbannen? En wat betekent dit voor het onderhoud, het budget en de kwaliteit van de velden? Onderzoeksresultaten en enkele innovaties worden tijdens het symposium gepresenteerd.

Het symposium vindt plaats op Golfpark Almkreek te Almkerk. Naast de presentatie van de onderzoeksresultaten bestaat het programma uit enkele debatten en verschillende lezingen. Op www.bsnc.nl vindt u het complete programma en kunt u zich tevens aanmelden.

Overheidscriteria voor duurzaam inkopen van groenvoorzieningen worden herzien

Vanaf 25 november tot en met 31 december 2010 kunnen geïnteresseerden reageren op de voorgestelde nieuwe set criteria voor het duurzaam inkopen van groenvoorzieningen. In het criteriadocument wordt verwezen naar Barometer Duurzaam Terreinbeheer als het gaat om het bestrijden van ongewenste ziekten en plagen. De criteria zijn ontwikkeld door een werkgroep waarin leveranciers, fabrikanten, brancheorganisaties en inkopers bij overheden zijn vertegenwoordigd. Het document waar de criteria in staan is te downloaden van http://www.senternovem.nl/duurzaaminkopen/Criteria/consultatie/consultatie_groenvoorzieningen http://www.agentschapnl.nl/duurzaaminkopen/Criteria/consultatie/consultatie_groenvoorzieningen.asp en via deze website kunt u ook uw reactie op de voorgestelde criteria kenbaar maken.

Chemievrij onkruidbeheer grassportvelden is mogelijk!

Chemische bestrijdingsmiddelen kunnen de kwaliteit van het water bedreigen. De gemeente Utrechtse Heuvelrug en de provincie Utrecht lieten zien dat chemievrij onkruidbeheer op grassportvelden mogelijk is. Zij hadden dit eerder afgekeken van de gemeente Schijndel, waar al jarenlang proeven met toepassing van chemievrij onkruidbeheer plaatsvinden. Ook de gemeente Bladel beheert zijn sportvelden zonder kunstmest en chemische bestrijdingsmiddelen. In het kader van het project 'Schoon Water voor Brabant' keken de andere gemeenten bij Bladel de kunst af.

Beide gemeenten passen een iets andere methode toe. Bij de gemeente Utrechtse Heuvelrug wordt de grasmat geslitterd, waardoor onkruiden zwaar beschadigen. Herhaling zorgt voor uitputting en afsterven. Ook wordt de mat o.a. geverticuteerd.

Bij de gemeente Bladel worden er micro-organismen geënt op organische meststof toegevoegd aan de bodem. Het resultaat is een stevige grasmat met een flinke laag wortels. De methode in Bladel lijkt vooralsnog goedkoper uit te vallen, met name omdat er minder maaiafval hoeft te worden verwijderd. Beide gemeenten zijn tevreden met het resultaat. Uiteindelijk moeten beide methoden tot leiden tot een grotere dichtheid en gelijkmatigheid van van de grasmat, waardoor onkruiden minder kans krijgen zich te ontwikkelen.

Voor meer informatie: Gemeente Utrechtse Heuvelrug: Ben van Poelgeest: ben.van.poelgeest@heuvelrug.nl
Gemeente Bladel en het project 'Schoon Water voor Brabant': Jenneke van Vliet (CLM) : jvanvliet@clm.nl of www.schoon-water.nl

Uitdagingen bij Bedrijventerreinen Zeeland

Er worden ook steeds meer projecten opgestart die zich richten op bedrijfsterreinen. Zo is er in Zeeland een project dat zich richt op de bedrijven in het gebied van Vitaal Sloe en Kanaalzone. Het doel is bedrijven die deelnemen aan Vitaal Sloe en Kanaalzone bewust maken van de milieuproblematiek rond het onkruidbeheer van hun terreinen. Binnen dit netwerk kan op een efficiënte wijze kennis en ervaring uitgewisseld worden en inzicht gegeven worden in milieuvriendelijke technieken en mogelijkheden. Er kan op deze

manier aandacht besteed worden aan duurzamer beheer van verharde en onverharde terreinen, met speciale aandacht voor de reductie van de milieueffecten van op verharde terreinen toegepaste herbiciden. Dit alles heeft een verminderd gebruik van bestrijdingsmiddelen als doel wat in de toekomst schoner oppervlaktewater zal opleveren. Voor meer informatie: adriana.wijga@rws.nl of www.dob-verhardingen.nl

Colofon

Deze nieuwsbrief is samengesteld door leden van het Kennisnetwerk Duurzaam Terreinbeheer. De nieuwsbrief is speciaal gewijd aan het KRW-innovatieproject Duurzaam terreinbeheer en waterkwaliteit, maar bevat ook ander nieuws over terreinbeheer en de Barometer. Het is een vervolg op de nieuwsbrief Barometer Duurzaam terreinbeheer van SMK en Plant Research International,

U kunt zich gratis abonneren op deze nieuwsbrief door een e-mail te sturen naar marian.vlaswinkel@wur.nl.

Redactie
Plant Research International
Marian Vlaswinkel, Chris van Dijk en Corné Kempenaar
Postbus 616, 6700 AP Wageningen
Tel.: 0317 48 05 45

Ontwerp: Harry de Graaf (Drukkerij De Bink)
Vormgeving: Tina de Kleijn (Wageningen UR, Communication Services)

Informatie

Website
www.dob-verhardingen.nl of www.crow.nl/duurzaamterreinbeheer

Vragen over criteria Barometer
SMK (www.smk.nl) - Herman Docters van Leeuwen
T: 070 35 86 300 - E: hdoctersvanleeuwen@milieukeur.nl

Begeleiding en advies
Voor ondersteunende diensten zoals registratiemodule en gebruik weerfax.
Plant Research International - Chris van Dijk
T: 0317 48 05 45 - E: chris.vandijk@wur.nl
Plant en Praktijkonderzoek - Marian Vlaswinkel
T: 0320 29 12 13 - E: marian.vlaswinkel@wur.nl

De volgende nieuwsbrief wordt zoveel mogelijk per e-mail verzonden. Mocht u deze nieuwsbrief toch per post of niet meer willen ontvangen, dan kunt u uw adres doormailen naar: marian.vlaswinkel@wur.nl

